

03.05.2023

Lokalkraft Leader Åland rf

Begäran om synpunkter

Fiskets lokala utvecklingsstrategi för Åland 2023-2027

Lokalkraft Leader Åland rf, genom Fiskets lokala aktionsgrupp (FLAG), arbetar med att ta fram en lokal utvecklingsstrategi för Fiskeleader under 2023-2027 inom ramen för Ålands genomförande av Finlands program för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden.

I detta dokument presenteras förslaget på tre prioriterade fokusområden som kunde ligga till grund för vilka projekt Fiskets lokala aktionsgrupp kunde bevilja stöd till under programperioden 2023-2027.

Förslaget är framtaget på basen av den behovsanalys som utförts och de åsikter som inkommit under förankringsprocessen.

Leader Åland önskar nu synpunkter på förslaget inför vidare arbete med strategin. Utlåtande och kommentarer skickas till info@leader.ax senast **31.5.2023**.

Utdrag ur första utkastet till

Fiskets lokala utvecklingsstrategi

för Åland 2023-2027

Vår vision är **En hållbar och livskraftig fiskekultur**. Visionen handlar om att den starka tradition av fiske som finns på Åland är bevarad och utvecklad på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt, samtidigt som man anpassat sig till förändrade förutsättningar och utmaningar.

För att nå visionen har Fiskets lokala aktionsgrupp prioriterat följande fokusområden under perioden 2023-2027, på basen av behovsanalysen och den erfarenhet som byggts upp från tidigare programperioder:

- **Välmående fiskbestånd och livsmiljö**
- **Smak av sjö & hav**
- **Fiskekultur i arbete och fritid**

Genom fiskeleaderstrategin vill vi uppmuntra till insatser för att bevara vårt immateriella kulturarv för kommande generationer, förbättra förutsättningarna för fiskens uppväxt- och levnadsmiljö samt främja fiskerinäringens lönsamhet.

Lokalsamhället har en aktiv roll i att gemensamt arbeta för detta och genom att engagera en varierad målgrupp hoppas vi säkerställa en ökad kunskap, tillgänglighet, intresse och utveckling av vårt fiske på Åland.

Under varje fokusområde finns exempel på projekt beskrivet, men vi vill också ge utrymme för de lokala aktörernas idéer. När projekt grundar sig i lokala behov och engagemang finns goda förutsättningar för utveckling och synergieffekter. Alla projekt ska dock ha utgångspunkt i Leadermetoden, där allmännytta och överförbarhet ligger till grund.

Prioriterat fokusområde 1: Välmående fiskbestånd och livsmiljö

För närvarande har ingen av Ålands vikar eller vattenområden en god ekologisk status. Samtidigt vittnar man om en förändring i utvecklingen av fiskbestånden och ett ökat predationshot. Vi behöver ta hand om de åländska fiskbestånden och dess livsmiljö tillsammans!

På Åland finns en stor andel privata mark- och vattenområden, vilket innebär att det också finns många fiskelag, samfälligheter och andra sammanslutningar. Lokalbefolkningen känner till sina områden och deras historiska förändringar. De är engagerade och har möjlighet att identifiera och förbättra lokala miljövärden, till exempel genom att skapa förutsättningar för en god uppväxt- och levnadsmiljö för fisk. Även insjöarna är ett viktigt fokusområde för ett fungerande ekosystem. Genom fiskevårdande åtgärder som exempelvis våtmarker, kan dessutom positiva kringeffekter uppnås om man kombinerar dessa med rekreation för allmänheten eller informations- och kunskapsspridning.

Vi vill även uppmuntra till andra insatser för att främja en hållbar förvaltning av fiskebestånden på Åland, som till exempel att upprätta fiskevårdsplaner, inrätta fredningsområden och utreda skydd mot predatorer som säl och skarv.

Hållbara fiskevårdande insatser är en möjlighet för samhället och miljön på Åland. Långsiktighet, samverkan och kunskapshöjning är nyckeln!

Exempel på aktiviteter som kan stödjas:

- Insatser för ekosystembaserad förvaltning på lokal nivå
- Fiskevårdande insatser, till exempel återställande eller nyskapande av reproduktionsområden för fisk och borttagning av vandringshinder
- Utredningar, pilotprojekt och planering
- Erfarenhetsutbyten och samverkan
- Kunskapshöjande insatser och folkbildning
- Insatser för predationsbekämpning av till exempel säl och skarv

Långsiktiga mål:

- En positiv trend för beståndsutvecklingen för inhemska kommersiella arter både i åldrar, antal och storlek
- Antalet skyddade lekområden har ökat och skyddets utformning utvecklas enligt senast gällande vetenskap om fiskebeståndsvård utifrån en försiktighetsprincip
- Förbättrad ekologisk vattenstatus

Prioriterat fokusområde 2: Smak av sjö & hav

Fiskets roll har varit en viktig del i vår gastronomiska tradition på Åland. Vi vill att insatserna genom fokusområdet ska uppmuntra till en ökad förädling och konsumtion av lokalt fångad eller odlad fisk och andra marina produkter på ett inspirerande och nytänkande sätt, vilket därmed indirekt kan stärka fiskerinäringens förutsättningar genom en ökad efterfrågan. Genom att engagera barn och unga i fiske kan vi samtidigt trygga och belysa det åländska immateriella kulturarvet som fisket för med sig och skapa nyfikenhet för mer marint på tallriken.

Att hitta nya sätt att använda underutnyttjade arter som till exempel braxen, mört, id och nors kan leda till flera positiva kringeffekter för miljön och samhället. Fisketrycket på de populära arterna kan minska, den biologiska mångfalden kan öka och vi kan upprätthålla ett ekosystem i balans. Samtidigt kan det skapa nya möjligheter för fiskerinäringen och på sikt stärka det lokala näringslivet.

Exempel på aktiviteter som kan stödjas:

- Samarbeten kring produktutveckling och förädling
- Evenemang och gemensamma marknadsplatser för försäljning
- Allmännyttiga investeringar
- Förstudier och pilotprojekt
- Folkbildande insatser om fiske och förädling
- Rådgivning, kurser, lärlingsprojekt och kompetensutveckling
- Projekt som engagerar barn och unga

Långsiktiga mål:

- Ökad konsumtion av flera arter av åländsk vildfångad eller odlad fisk
- Bibehållet eller ökat antal yrkesfiskare
- Ökad kännedom om och intresse för fiske hos barn och unga

Prioriterat fokusområde 3: Fiskekultur i arbete och fritid

Fisket och närheten till vatten är en viktig del av vår kultur och fritid på Åland, både för lokalbefolkningen och för gästande besökare. Det är en del av vår skärgårdsidentitet och Ålands attraktionskraft. Vi vill därför säkerställa att det finns goda förutsättningar för både fritidsfiske, husbehovsfiske, yrkesfiske och sportfiske – för alla.

Vi kan stärka vår fiskekultur genom att öka kännedomen om vårt immateriella kulturarv för kommande generationer och inflyttade, samtidigt som vi ökar tillgängligheten och sprider kunskap om fritids- och husbehovsfiske. Genom att bygga broar mellan tredje sektorn och fiskerinäringen kan nya perspektiv och möjligheter upptäckas.

Yrkesfisket är en livsstil som säkerligen i tiderna vuxit fram genom kontakten till fiske och tid på vattnet. Idag minskar antalet yrkesfiskare och nyrekryteringen till branschen är inte så stor. Genom att erbjuda ungdomar en första erfarenhet av fiskeribranschen till exempel genom prova-på projekt eller att skapa ”fadderfiskare”, kan vi underlätta för nya att komma in i branschen och generationsväxlingar eller nyförvärv kan möjliggöras inför framtiden inom det kustnära fisket, vattenbruket och fisketurismen.

Exempel på aktiviteter som kan stödjas:

- Allmännyttiga investeringar som ökar förutsättning och tillgänglighet till fritids- och husbehovsfiske
- Gemensamma insatser för en utvecklad fisketurism
- Utveckling av fritidssysselsättning och bevarande av kulturverksamhet kopplat till fiske och havsmiljön
- Projekt som engagerar och väcker nyfikenhet samt ökar delaktighet och attraktionskraften
- Utbildningstillfällen, kurser, kompetensutveckling och prova-på projekt
- Folkbildande insatser för olika målgrupper, till exempel barn, unga, äldre, inflyttade
- Insatser för att göra fisket tillgängligt för alla åldersgrupper

Långsiktiga mål:

- Utökade nätverk och sektoröverskridande samarbetsformer
- Ett ökat utbud av utbildningstillfällen och kompetenshöjningsåtgärder
- Unga intresserar sig för den åländska fiskerinäringen
- Fiskekultur är en naturlig och stark del av vår vardag
- Det immateriella kulturarvet är bevarat och höjer den åländska attraktionskraften